

A DUNÁNTÚLI-DOMBSÁG, A MECSEK ÉS A VILLÁNYI-HEGYSÉG

I. A Dunántúli-dombság

Határai: Zala, Balaton, Sió és a Dráva.

Az Alfölddel együtt süllyedékerület volt, de a Pannon-tenger visszahúzódása után nem süllyedt tovább. Területét az Alföld felé futó folyók felszabdalták.

Összességében aljzatát a **Pannon-tenger 500-2000 m vastag üledékei** alkotják, felette pedig sokféle löszös **üledék található a negyedidőszakból.**

A dombság területét észak-déli irányú törés és erre merőleges törések is érték.

A Dunántúli-dombság részei:

1. Zalai-dombság
2. Somogyi-dombság
3. Baranya–Tolnai-dombság

Éghajlati jellemzők

Nyugatról keletre csökken a csapadék

Nyugatról keletre nő a napsütéses órák száma

Erdőben – különösen Zala – gazdag.

Uralkodó talajtípus: **barna erdőtalaj.**

Lejtőit a talajpusztulás veszélyezteti.

1. A ZALAI-DOMBSÁG

Sok szempontból inkább az Alpokaljához tartozna:

- Nyugati **elhelyezkedése.**
- Az Alpokból származó **kavicsanyag** sok helyen a felszínre bukkan.
- A **bőséges csapadék:** hazánk legcsapadékosabb tája.
- Természetes **növénytakarója:** kiterjedt fenyvesek (az ország karácsonyfáinak zöme innen).
- Talajai: **szürke erdőtalaj.**

A Dunántúli-dombsághoz sorolhatjuk:

- **felszínformái**
- **löszös-agyagos** üledékei alapján.

Csuszamlás (suvadás) gyakori felszínformáló folyamat.

Két fő vízgyűjtője: Mura, Zala.

Ásványkincsei: kőolaj és földgáz.

2. A SOMOGYI-DOMBSÁG

Két résztája: Külső-Somogy és Belső-Somogy.

Külső-Somogy:

ÉK-en, lösszel borított

Belső-Somogy:

Alacsonyabb, alföldi jellegű táj az Ós-Duna által szétterített homokkal, homokbuckákkal.

3. BARANYA–TOLNAI-DOMBSÁG

Összefoglaló név (6)

Tolnai-Hegyhát, Zselic, Völgység, Szekszárdi-dombság, Geresdi-dombság, Baranyai-dombság
Folyók, patakok, vízmosások által felszabdalt löszvidék.

Józsi barátom borospincéi is löszbe mélyülnek!

II. A Mecsek és a Villányi-hegység

1. A MECSEK

Legmagasabb pontja: **Zengő** (680 m).

Fő kőzetalkotói: óidei homokkő, középidői mészkő.

Ásványkincsei: jura időszaki **feketekőszén** és **uránérc**.

Éghajlata – mediterrán hatásra – enyhe.

Tölgy, bükk, bánáti bazsarózsa, szelídgesztenye.

2. A VILLÁNYI-HEGYSÉG

Legmagasabb pontja: **Szársomlyó** (442 m).

Egyetlen keskeny sashérc.

Középidői mészkő építi fel.

A magyar kikerics élőhelye (képét lásd a régi kétforintos érmén).

Lösszel fedett lejtőin szőlő → villányi vörösborok.

Déli oldalán a harkányi gyógyfürdő.

III. Ásványkincsek

- Középidő → jura időszak: mecseki **feketekőszén**. A bányászat központja Komló volt.
- Óidő → perm időszak: vörös homokkőben **uránérc**. Kővágószőlős.
- Újidő → harmadidőszak → pliocén kor: zalai **kőolaj és földgáz** (1930-as évektől). Nagylengyel, Lovászi, Mezőcsokonya, Babócsa. Zalai Finomító – Zalaegerszeg.
- **Mészkő és márga**: Beremendi Cementgyár.

IV. Mezőgazdaság

Nagy terület → eltérő éghajlati vonások, eltérő talajadottságok → eltérő mezőgazdaság.

Zala, Somogy: gyengébb talaj.

Tolna, Baranya: jobb talaj.

Nyugat: hűvösebb, csapadékosabb; Kelet: melegebb, szárazabb.

1. Növénytermesztés

Kelet: búza, kukorica, cukorrépa.

Zala: rozs

Belső-Somogy: burgonya (homokos terület).

Zala: szelídgesztenye.

Szekszárdi-dombság, Villányi-hegység: szőlő, bor.

Mecsek déli lejtője: szőlő, mandula, őszibarack, füge.

2. Állattenyésztés

Sokkal jelentősebb, mint az Alföldön:

dúsabb legelők, szálastakarmányok (pl. vöröshere, szagosbükköny).

Szarvasmarha: Zala, Zselic, Tolnai-hegyhát, Völgység.

Sertés: inkább a keleti részen (ahol a kukorica).

3. Élelmiszeripar

Kaposvár: malomipar, tejipar, húszüzem.

Zalaegerszeg: tejüzem, húszüzem (Zalahús Zrt.)

V. Városok, települések

Pécs (Sopianae)

A Dél-Dunántúl gazdasági és kulturális központja.

Egyetemi város.

Zsolnay Porcelángyár.

Ókeresztény temetője az **UNESCO**

Világörökség része.

Komló

A mecseki feketekőszén-bányászat központja volt.

Szekszárd

A bor városa.

Gemenci Tájvédelmi Körzet.

Kaposvár

Élelmiszeripar

Textilipar

Elektrotechnika

Zalaegerszeg

Élelmiszeripar

Kőolaj-finomítás

Faipar

Bútorgyártás

Elektronika (Flextronics)

Kerámia: Zalakerámia Zrt.

Nagykanizsa

Úton az Adria felé

Kőolajipari gépgyártás

Bútorgyártás

Tungsram → General Electric: fényforrások

A Balaton déli partján fontosabb központok: **Siófok, Fonyód, Keszthely**.

Keszthely

Agrártudományi Egyetem

Festetics-kastély

Gyógyfürdők: **Hévíz, Zalakaros, Harkány**.

VI. Településhálózat

Zala és Baranya: **aprófalvak** (lakosságszám 500 fő alatt).

Népességük fogy.

Gondot jelent az alapellátások hiánya.